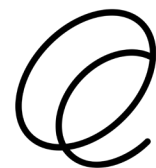

Vuosikatsaus 2020
Espoon ympäristökeskus

ESPOO
ESBO

SISÄLLYSLUETTELO

Espoon ympäristökeskus	3
Henkilöstö	4
Keskeiset yhteistyökumppanit ja -aiheet	5
Viestintä	6
Ympäristölautakunta	8
Vuoden 2020 tapahtumia ja tekemisiä	10
Ympäristövalvonta	11
Luonto ja ympäristö	13
Ympäristökasvatus	16

Espoon ympäristökeskus 02/2021

Työryhmä: Aino Kostiainen, Meri Kotiaho, Lasse Kämpe, Katri Luukkonen.

Kuvat: Espoon ympäristökeskus, ellei toisin mainita
Kansikuvat: Marko E. Takanen

Espoon ympäristökeskus

Ympäristökeskus vastaa ympäristön- ja luonnonsuojelusta Espoossa. Ympäristökeskusta ohjaa ympäristölautakunta.

Ympäristö-
valvonta

Ympäristökeskus **ennaltaehkäisee ympäristöhaittoja** luvituksen, päätösten, tarkastusten, neuvonnan ja tiedottamisen keinoin. Toimimme asiantuntijoina mm. maaperän pilaantumistapauksissa, melu-, vesi- ja ilmanlaatuasioissa sekä ympäristövahinkotilanteissa.

Luonnonsuojelu
ja maankäyttö

Ympäristökeskus edistää **luonnon, vesien ja ilmaston suojelua**. Jaamme tietoa Espoon luonnosta ja toimimme asiantuntijoina erilaisissa maankäyttöhankkeissa, kuten kaavoituksessa, rakentamisessa, virkistysreittien suunnittelussa ja metsien hoidossa.

Ympäristö-
kasvatus

Ympäristökeskus tekee ympäristökasvatusta ja edistää kestäväää elämäntapaa. Villa Elfvikin luontotalossa kävijät saavat eväitä toimia itse kestävämmällä tavalla. Edistämme myös kestävään kehityksen periaatteiden omaksumista työyhteisössä koulutuksin ja tietoa jakamalla.

Henkilöstö

Vuonna 2020 ympäristökeskuksessa oli 28 vakituista työntekijää sekä 12 määräaikaista työntekijää sijaisina, erilaisissa projekteissa ja oppaina Villa Elfvikissä.

Olemme asiantuntijaorganisaatio: yli 80 %:lla vakinaisista työntekijöistä on ylempi korkeakoulututkinto.

Ympäristökeskus osaa ja uudistuu!

Asiantuntijuus

Osallistuimme eri alojen koulutuksiin 59 kertaa, joissa käsiteltiin

- ympäristövalvontaa (27)
- vesiensuojelua (5)
- luonnonsuojelua (11) ja
- ympäristötietoisuutta (16).

Itsensä johtaminen

Kehitimme muutoksensietokykyä ja tiimityöskentelyä etänä.

Kumppani- verkostot

Osallistuimme 53:een kaupungin ulkoiseen verkostoon.

Kielitaito

Olimme mukana kahdessa kansainvälisessä hankkeessa.

Kaupungin sisäinen yhteistyö

Osallistuimme 43:ään kaupungin sisäiseen yhteistyö- ja ohjausryhmään.

Viestintä

Opimme tekemällä ja teimme **148** julkaisua ympäristökeskuksen Facebookiin, **4** kirjoitusta Espoo tarina-blogiin ja **184** julkaisua Villa Elfvikin Instagramiin

Johtaminen

4 esimiestä osallistui etäjohtamiskoulutukseen. Yksi esimies kävi johtamisen erityisammattitutkinnon (JET).

Menetelmät

Osallistuimme 82 kertaa menetelmiin ja työtapoihin liittyviin koulutuksiin ja seminaareihin.

Keskeiset yhteistyökumppanit ja -aiheet

Vuonna 2020 ympäristökeskuksella oli **43 sisäistä ja 53 ulkoista yhteistyökumppania**, joista keskeisimmät on koottu oheiseen graafiin.

Espoon kaupunkitekniikan keskus

- luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelmat
- hulevedet, tulvasuojelu, säännöstely, vesistöjen kunnostushankkeet
- maamassat, meluntorjunta
- pyöräilyn edistäminen

Uudenmaan ELY-keskus

- melunhallinta
- Ämmässuo
- ympäristövalvonta
- ympäristötietoisuus

HSY

- ilmansuojelu
- meluntorjunta
- jätevesivalvonta
- pohjavedet
- savuhaitat
- jätetarkastukset
- kaavoitus
- ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Espoon kaupunki-suunnittelukeskus

- kaavojen ohjausryhmät
- luontoselvitysten ohjaus

Ympäristökeskus

PKS kunnat

- luonto- ja ympäristökoulu-toiminta
- ekotuki
- ympäristö-valvonta
- meluasiat

Espoon rakennusvalvonta-keskus

- jäte- ja hulevedet
- rakentamisen jätteet ja roskaantuminen

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos/ Suomen syyttäjälaitos

- ympäristö-rikostorjunta

Kuutoskaupungit (Helsinki, Oulu, Tampere, Turku ja Vantaa)

- luonnonsuojelu
- ilmastoasiat
- ympäristö-raportointi
- ympäristö-valvonta

Espoon seudun ympäristöterveys

- meluntorjunta
- ilmansuojelu
- terveysvaikutusten arviointi

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

- ympäristö-tarkastukset ja -vahingot

Viestintä

Ympäristökeskuksen työstä viestimme kuntalaisille **espoo.fi** -sivuilla. Asiakasviestintää tukevat sosiaalisen median kanavat: Espoon ympäristökeskuksen Facebook ja Villa Elfvikin luontotalon Instagram. Medialle viestimme myös STT Infon kautta.

@Espoonympäristökeskus
965 seuraajaa

Instagram @Villaelfvik
1503 seuraajaa

Viestinnän kärkiä vuonna 2020 olivat

- luonnon monimuotoisuus ja asukkaiden kannustaminen luontotekoihin,
- hiilineutraali Espoo,
- Liito-orava Life-hanke ja
- Lankasuon maa-aines- ja ympäristölupa.

Koronavuonna espoolaiset hakeutuivat luontoon ja hakivat tietoa luontokohteista. **Luontopolut**-sivun käyntimäärä **espoo.fi** -sivustolla nousi edellisestä vuodesta yli 40 % ja oli lähes 47 000. Toiseksi eniten Ympäristö ja luonto –kokonaisuuden sivuista käyntejä (20 000) oli Villa Elfvikin luontotalon sivuilla.

Lumoudu kaupunkiluonnosta 2020

Viestintäkampanjassa kahden harjoittelijan voimin

- lisäsimme asukkaiden tietoa luonnon monimuotoisuuden merkityksestä,
- autoimme tunnistamaan luonnonkirjon merkkejä ympäristössämme ja
- jaoimme keinoja luonnon hyvinvoinnin edistämiseen omassa arjessa.

Luontotekoja kokosimme interaktiiviseen vinkkipankkiin ja jaoimme päivän luontotekopostauksina ympäristökeskuksen sosiaalisen median kanavissa.

Teemavuoden aikana järjestimme kaksi **Facebook-kilpailua**. Ensimmäisen teemana oli asukkaiden luontototeot, toisen teemana kestävä retkeily ja Espoon luontokohteet. Kilpailut saavuttivat suuren suosion tavoittaen yhteensä 53 000 ihmistä.

Hyönteishotellin ja perhosbaarin rakentamisesta sekä villiyrttien ja sienten keräämisestä teimme lyhyet **videot**. Ohje- ja tehtävämateriaaleja julkaisimme **Espoo-päivän ja Suomen luonnon päivän tehtäväpaketina** myös pdf-muodossa perheiden ja koulujen käyttöön.

espoo.fi/luonto2020

Lumoudu kaupunkiluonnosta 2020

Ympäristölautakunta

Vuonna 2020 ympäristölautakunta päätti **74** asiasta ja antoi kokouksissaan **15** lausuntoa.

Ympäristölautakunta **myönsi** Espoon kaupunkitekniikan keskukselle **maa-aines- ja ympäristöluvan** laajamittaiseen kallion louhintaan Kulmakorpeen Lankasuon alueelle. Lupa myönnettiin 20 vuodeksi. Luvan myötä louhinnan jälkeinen ylijäämämassojen vastaanotto voi jatkuu Kulmakorvessa.

Ympäristölautakunta **esitti luonnonsuojelualueeksi** Laajalahdella sijaitsevaa Espoon puolta Madeluodosta. Suojelua edistettiin yhteistyössä Helsingin kanssa, joka suojeli oman puolensa. Luodolla suojellaan linnustoa mm. naurulokkeja, kalalokkeja ja vesilintuja.

Ympäristölautakunta **valitti** Vaasan hallinto-oikeuteen päätöksestä Espoon Golfseura ry:n **kasteluveden ottamisesta** Gumbölenjoesta. Ympäristölautakunnan mielestä vedenoton kaksinkertaistaminen vähentää vettä joesta, muuttaa luonnonoloja ja kalojen elinolosuhteita. Odotamme hallinto-oikeuden ratkaisua vuoden 2021 aikana.

Ympäristölautakunta **myönsi ympäristöluvan** Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n Bioruukki pilotointi-keskukselle. Pilotointikeskuksessa kehitetään uusia kierrätysmenetelmiä sekä bio- ja kierrätysmateriaali-pohjaisten tuotteiden valmistusprosesseja.

Ympäristölautakunta **mahdollisti** Otaniemessä **panimotoiminnan**, mikä edistää pienteollisuutta kaupunki-ympäristössä ja monipuolista kaupunkirakennetta. Lautakunnan päätös oli ensimmäinen YSL:n uuden ilmoitusmenettelyn mukaan.

Lautakuntasopimuksen edistäminen

Ympäristökeskus edisti vuonna 2020 **lautakuntasopimuksen** (2018-2021) painopisteitä muun muassa seuraavasti:

Luonnonsuojelu

Lumoudu kaupunkiluonnosta –teemavuonna viestimme aktiivisesti ja järjestimme useita tapahtumia. Julkaisimme Luontoteot-vinkkipankin ja 75 Facebook-julkaisua. Ympäristökeskuksen Facebook-sivujen seuraajamäärä nousi 50 %. Menestyksekkäs viestintä näkyi myös mediassa, kuten Länsiväylä-lehdessä. Teemavuosi oli osa valtuustokauden Luonnonsuojelun toimenpiteet -hanketta.

Vesiensuojelu

Selvitimme Etelä-Espoon virtavesiä. Arvioimme neljän kaupunkipuron **Monikonpuron, Finnobäckenin, Lambrobäckenin ja Soukanojan tilaa**. Tunnistimme purojen herkat ja arvokkaat kohteet sekä voimakkaasti ihmisen muokkaamat osuudet. Kehitimme kaupunkipuroille luonnontilaisuuden luokituksen, jota käytetään maankäytön suunnittelussa ja purojen suojelussa.

Ilmastotyö

Raportoimme Espoon ilmastotoimista kansainväliseen CDP-arviointiin. Espoo nousi maailman johtavien ilmastokaupunkien A-luokkaan, mikä edellyttää kaupungilta suunnitelmallisia ja toteutettuja ilmastotoimenpiteitä sekä perusteellista raportointia onnistumisista.

Ympäristövastuullisuus

Järjestimme Villa Elfvikissä syyskuussa Lähemmäksi luontoa-tapahtuman, jossa editimme uusia tapoja lisätä luonnonkirjoa. Koronaturvallisesti tilaisuuteen osallistui 500 kävijää. Luonnonkirjosta teimme myös kiertävän näyttelyn. Lokakuussa järjestimme Lumoava luonto-webinaarin, joka tavoitti virtuaalisesti 300 henkeä.

911 ympäristö-
tarkastettua tai
valvottua
kohdetta

260 lausuntoa
tai kannanottoa

5 ympäristö- ja maa-
aineslupa sekä
ilmoitusmenettely-
päätöstä

Laajempia
laitostarkastuksia
tehtiin **29**

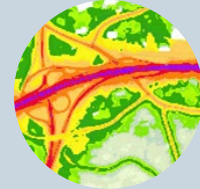

Ympäristökeskus
teki vuonna 2020
monipuolista työtä
paremman ympäristön ja
luonnon eteen. Virkatyötä
täydentävät lukuisat
projektit.

§

6 YSL 116 §
& JL 100 §
rekisteröintiä

161
vesihuolto-
päätöstä

93 melu-
ilmoitus
päätöstä

285
maasto-
käyntiä

Opastetuilla
retkillä kävi
470
osallistujaa

Yhteydenottoja
asiakaspalveluun
4029 sähköpostia
ja **733** puhelua

Luontokoulussa kävi
640 oppilasta ja **57**
opettajaa

Luontotalossa
18 400
käyntikertaa

11
projektiä

- Lippajärven ja Pitkäjärven kunnostussuunnitelmat
- Etelä-Espoon virtavesiselvitys
- Luonnonsuojelun toimenpiteet (LUONTO)
- Lumoudu kaupunkiluonnosta 2020
- Luonnon virkistyskäyttö
- Liito-orava-LIFE
- URBACT – Health and Greenspace
- Hiilineutraali Espoo 2030 tiekartan valmistelu
- Hiilinieluselvitys
- Hiililineutraalit ja resurssiviisaat yritysalueet (HNRY)
- Uhanalaisten luontotyyppien kartoitus

Ympäristövalvonta

Ennätysmäärä ilmoituksia roskaantumisesta

Vuonna 2020 ympäristökeskus sai 248 roskaantumisolmoitusta. Poikkeuksellisenä vuonna ihmiset liikkuvat paljon lähiympäristössä, mikä lähes kaksinkertaisti meille tulleiden ilmoitusten määrän. Ihmisillä oli myös enemmän aikaa remontoida ja siivota kotonaan, jolloin he hylkäsivät jätteitä tavallista enemmän ympäristöön. Selvitimme maastokäynneillä ja taustatietojen perusteella roskaantumista ja otimme yhteyttä roskaajaan tai kiinteistön haltijaan paikan siistimiseksi.

Asukastiedotusta hulevesivapautuksista parannettiin

Katutöiden yhteydessä rakennetaan hulevesiviemäireitä, joihin kadunvarren kiinteistöjen tulee liittyä tai saada vapautus ympäristökeskukselta. Vuonna 2020 uudistimme tähän liittyvän asukaskirjeen, internetsivut, hakulomakkeen ja ohjeet.

Kehityshankkeella helpotimme vapautushakemusten tekemistä ja vähensimme kyselyitä, puutteellisten tai tarpeettomien hakemusten määrää sekä paransimme asukkaiden ja viranomaisten välistä viestintää.

Ennätysmäärä meluilmoituspäätöksiä

Vuonna 2020 teimme 93 meluilmoituspäätöstä, joka oli 55 % enemmän kuin vuonna 2019. Päätöksissä annoimme määräyksiä mm. työajoista sekä melun ja pölyn torjunnasta. Kasvaneesta päätösmäärästä huolimatta palvelutaso pysyi korkeana ja keskimääräinen käsittelyaika reiluna viikkona. Häiriintyvät kohteet huomioimme edelleen tarkasti.

Meluilmoitusten suuri määrä johtui mm. vilkkaasta pohjarakentamisesta yhä haastavammilla alueilla ja kiertotalouden lisäämästä betonin murskauksesta.

Finnöön alueen PIMA-neuvonta

Ympäristökeskus antoi neuvontaa ja lausuntoja Finnöön alueen pilaantuneista maista ja niiden vaikutuksista maankäyttöön ja rakentamiseen.

Neuvoimme ja annoimme lausuntoja rakennusvalvontakeskukselle, kaupunkisuunnittelukeskukselle, tonttiyksikölle ja konsulteille. Ympäristökeskus päivitti pilaantuneiden maiden kohdetietoja paikkatietojärjestelmään.

Luonto ja ympäristö

Luonnon monimuotoisuudelle uusi luokittelu

Uudistimme luonnon monimuotoisuuden tarkasteluun käytettävän luokittelun ja priorisoinnin vuonna 2020. Uusi luokittelu ottaa paremmin huomioon luontotyyppien edustavuuden, kytkeytyvyyden ja uhanalaiset luontotypit ja lajit. Luokittelua käytetään Espoossa tehtävissä luontoselvityksissä, jolloin saadaan kattavaa tietoa luonnon monimuotoisuudesta. Luokittelu tukee LuonTo-projektia, joka tähtää luonnon monimuotoisuuden edistämiseen seuraavan vuosikymmenen aikana.

Liito-oravien radioseuranta

Vuonna 2020 valmistui Suur-Tapiolan alueella tehty liito-oravien radioseuranta. Seurannalla keräsimme tietoa liito-oravan käyttäytymisestä tiivisti rakennetussa kaupunkiympäristössä. Tietoa käytetään muun muassa liito-oravan suojelun ja maankäytön yhteensovittamisessa. Radioseuranta on osa EU:n rahoittamaa valtakunnallista Liito-orava LIFE -hanketta (2019-2025), jota koordinoi Metsähallitus.

Vähemmän päästöjä rakennustyömailta

Espoon Suurpellon Lukutorin rakennustyömaalla pilotoimme päästötöntä työmaata. Lukutorin pilottityömaalla vähensimme päästöjä muun muassa käyttämällä uusiutuvia polttoaineita työmaakoneissa ja logistiikkakuljetuksissa. Lukutorilla käytimme suomalaista graniittia, jolloin ympäristövaikutukset ovat merkittävästi pienemmän kuin ulkomaista kiveä käytettäessä.

Kuva: Hilja Kurkinen

Jahtimetsän hoito- ja käyttösuunnitelma

Vuonna 2020 valmistui Jahtimetsän luonnonsuojelualueen uusi hoito- ja käyttösuunnitelma. Suunnitelma sisältää keinoja alueelle levinneen vieraslajin, valkopajuangervon, poistamiseen. Lisäksi suunnitelmassa esitellään, miten maaston kulumista ja eroosiota voidaan vähentää esimerkiksi polkuverkostoa parantamalla.

Uhanalaisten luontotyyppien kartoitus

Selvitimme Espoossa ensimmäistä kertaa uhanalaisia luontotyyppisiä. Selvitys tehtiin itäisessä Pohjois-Espoossa ja siinä keskityttiin uhanalaisiin lehto- ja suoluontotyyppisiin. Selvityksessä löysimme lähes 300 luontotyyppikohdetta, joista miltei 90 % oli kokonaan tai osittain uusia. Löydettyjen luontotyyppien suuri määrä kertoo osaltaan espoolaisen luonnon rikkaudesta keskellä tiheästi asuttua pääkaupunkiseutua.

Kuva: Elina Manninen

Ympäristökasvatus

Villa Elfvikin luontotalon toimintaan vaikutti vuonna 2020 koronavirusepidemia.

Tapahtumia jouduttiin perumaan ja luontotalo oli suljettuna 17.3.-31.5. ja 30.11.-31.12.2020. Rajoitimme aukioloaikana toimintaa ja kävijämäärää, jotta vierailu luontotalossa olisi turvallista.

Sopeuduimme koronarajoituksiin

- Siirsimme syksyllä **luontokoulupäiviä** koulujen lähiluontoon, kun koululuokat eivät voineet tulla julkisella liikenteellä Elfviin.
- Jaoimme **kestävän elämäntavan polun arvoituksen** materiaalit opettajien käyttöön niin, että tehtävät voi tehdä omalla koululla.
- Villa Elfvikin Instagram-tilillä tarjosimme **toiminnallisia lähiluontovinkkejä** perheille.

Lumoudu kaupunkiluonnosta –teemavuosi Villa Elfvikissä

Teimme luontotalossa **Lumoudu kaupunkiluonnosta – näyttelyn** luonnon monimuotoisuuden merkityksestä ja siitä, mitä jokainen voi tehdä sen ylläpitämiseksi. Kiertävä näyttely oli esillä kesällä Villa Elfvikin luontotalossa, syksyllä Lähemmäksi luontoa-tapahtumassa, Etelä-Tapiolan lukiossa ja Entressen kirjastossa. Näyttelyn voi lainata luontotalosta.

*Lumoudu
kaupunkiluonnosta
2020*

Lähemmäksi luontoa – koko perheen luontopäivän toimintapisteillä Villa Elfvikin ympäristössä 20.9.2020 kävijät tutustuivat kaupunkiluonnon monimuotoisuuteen, kestävään retkeilyyn ja erilaisiin tapoihin osallistua yhteisen elinympäristömme tilan parantamiseen. Tapahtumaa oli toteuttamassa useita järjestöjä ja muita tahoja.

Espoon ympäristökeskus 2021

Tekniikantie 15
PL 44

02070 ESPOON KAUPUNKI

